

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма / спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2017

Викладач – Маринів Іванна Ігорівна

доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 14 с.

Розробник

Маринів Іванна Ігорівна – доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу, докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

Яковюк Іван Васильович

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Історія європейської інтеграції
Вид навчальної дисципліни	Вибіркова
Викладач	Маринів Іванна Ігорівна, доцент кафедри права Європейського Союзу, кандидат юридичних наук
Контактний телефон	057-704-05-39
E-mail	i.i.maryniv@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Динамівська, 4, ауд. 810.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 655 775 0720, код доступу: 284214

Анотація навчальної дисципліни

Європейський Союз є унікальним утворенням, новим типом інтеграційного об'єднання держав з чітко вираженими історичними ідеями щодо його природи. В основі доктрини панєвропеїзму лежить принцип «взаємозалежних держав», що прийшов на зміну принципу «самодостатніх держав».

Історія становлення та розвитку ідеї об'єднання Європи має характерні риси на кожному історичному проміжку часу, починаючи з періоду античності, де цивілізаційну єдність забезпечувало християнство, до сьогодення, як періоду, що об'єднав демократичні країни Європи в Європейський Союз навколо цінностей: поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема меншин.

Саме ці особливості і зумовили формування змісту навчального курсу «Історія європейської інтеграції». У пропонованому курсі розглядаються питання: досвіду спроб об'єднання країн Європи в минулому, дається загальна характеристика проектам «Об'єднаної Європи», та вплив цих проектів на розвиток інтеграційних процесів на континенті, висвітлюються особливості появи секторальної інтеграції, створення та розвиток діяльності Співтовариств, заснування Європейського Союзу та реформи за ревізійними актами ЄС, здійснюється дослідження історії відносин України з Європейським Союзом, а також розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору. Матеріальне право Союзу знаходиться за межами цього курсу.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – сформувані та поглибити знання у базових питаннях європейської ідеї об'єднання Європи, ознайомити їх із провідними теоріями та концепціями європейської інтеграції, вивчити основні етапи формування Європейських Спільнот та Європейського Союзу.

Завдання:

- усвідомлення історичних, цивілізаційних та соціально-культурних передумов об'єднувчих процесів у Європі;
- набуття умінь з орієнтування в проектах об'єднання країн та народів Європи, аналіз причин та наслідків краху імперських проектів європейської єдності;
- формування системи теоретичних знань щодо змісту ідей та проектів «об'єднання Європи», «європейського федералізму», розвитку панєвропейського руху, їх

значення для формування європейської ідентичності та сучасних інтеграційних процесів в Європі;

- оволодіння теоретичними знаннями щодо сутності та природи інтеграції в контексті глобалізаційних процесів, передумови, чинники та види інтеграційних процесів;
- розвиток системи знань щодо причин та наслідків успіху європейської інтеграції, а також викликів, що постають перед європейською спільнотою на сучасному етапі.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми. Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Історія міжнародного права», «Міжнародне публічне право», «Конституційне право».

Кореквізити: «Міжнародне публічне право».

Постреквізити: «Право Європейського Союзу», «Основи геополітики», «Інституційне право Європейського Союзу», «Європейський Союз в міжнародних відносинах».

Мова навчання – українська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

- демонструвати розуміння особливості еволюції ідеї об'єднаної Європи.
- демонструвати розуміння основних етапів становлення політичних проєктів Об'єднаної Європи, творчу спадщину їх авторів, значення та вплив цих проєктів на розвиток інтеграційних процесів на континент.
- визначати тенденції становлення та еволюції Європейських Співтовариств, їх внутрішніх та зовнішньої політик.
- характеризувати установчі документи Європейського Союзу, принципи формування, структуру і повноваження його інститутів.
- надавати правову оцінку процесам поглиблення європейської інтеграції, розширення Європейського Союзу.
- аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та Європейського Союзу.
- визначати та аналізувати труднощі співробітництва та інтеграції України у Європейський Союз.
- визначати пріоритети та механізми зовнішньої політики Європейського Союзу і транскордонного співробітництва.
- надавати правову оцінку викликам, що постають перед Європейським Союзом на сучасному етапі.
- визначати останню інформацію про стан реформ, що мають місце в інтеграційних процесах Європейського Союзу.

**Розклад занять з навчальної дисципліни
для студентів денної форми навчання***

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
	1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів		
	2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності		
	3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя	1. Сутність інтеграції як складової міжнародних процесів <i>Основна література: 1, 6, 7, 9, 23, 24.</i>	Видатні посадовці Європейського Союзу
	4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва	2. Особливості розвитку європейської цивілізації в епоху античності <i>Основна література: 4, 9, 16.</i>	Перерозподіл представництва держав-членів в інституціях та органах у зв'язку з процедурою Brexit

* Особливості тематичної структури навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

	5. Розвиток паневропейського руху в період 1924-1950 рр.	3. Ідея європейської єдності в період Середньовіччя <i>Основна література: 4, 5, 9, 16.</i>	Прояви принципу поліцентричності інституційного механізму ЄС
	6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи	4. Розвиток ідеї європейського об'єднання в епоху Просвітництва <i>Основна література: 4, 5, 9, 16.</i>	Політичні партії Європейського Парламенту
	7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття)	5. Розвиток паневропейського руху в період 1924-1950 рр. <i>Основна література: 2, 4, 5, 9, 16.</i>	Директива 93/103 ЄС щодо принципів участі у процедурі виборів до Європейського Парламенту для громадян союзу які мешкають в державі члені, що не є державою їх національного громадянства
	8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття	6. Військово-політичні виміри розвитку інтеграційних процесів післявоєнної Європи <i>Основна література: 9, 15, 22.</i>	
	9. Заснування Європейського Союзу	7. Реалізація ідеї об'єднання Європи (середина ХХ - початок 80-х років ХХ століття) <i>Основна література: 2, 9, 23, 24.</i>	Роль та діяльність COREPER в законодавчому процесі Європейського Союзу
	10. Реформування Європейського Союзу за Амстердамським Договором 1997 р. та Ніщцьким Договором 2001 р.	8. Розвиток Європейських співтовариств в 80-ті роки ХХ століття <i>Основна література: 2, 9, 23, 24.</i>	Комітологія – спосіб узгодження правил і норм виконання законодавства ЄС
	11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір	9. Заснування Європейського Союзу <i>Основна література: 2, 9, 13, 14, 23, 24</i>	
	12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання	10. Реформування Європейського Союзу за Амстердамським Договором 1997 р. та Ніщцьким Договором 2001 р. <i>Основна література: 2, 9,</i>	Огляд діяльності Суду справедливості ЄС (на основі звіту за останній рік)

		13, 24.	
	13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС	11. Конституція для Європи і Лісабонський Договір <i>Основна література: 2, 9, 24.</i>	Європейський інвестиційний банк – співробітництво із Україною;
	14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання	12. Розвиток європейської інтеграції після прийняття Лісабонського договору: нові виклики, кризи та кроки щодо їх додання <i>Основна література: 5, 7.</i>	
		13. Пріоритети зовнішньої політики ЄС <i>Основна література: 5, 7, 8, 10, 16, 17, 19.</i>	Прокуратура Європейського Союзу
		14. Історія розвитку відносини між Україною та Європейським Союзом та їх нормативно-правове регулювання <i>Основна література: 5,7, 8, 10, 16, 17, 19, 21, 22.</i>	Огляд діяльності Європейського Омбудсмена (на основі звіту за останній рік)

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, проектів «об'єднання Європи», «європейського федералізму», договорів про заснування Співтовариств та ревізійних актів;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка дослідження (проекту) з вузької проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Договір про Європейський Союз 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text

Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text

Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими

Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

Література Основна література

1. Азбука Європейської інтеграції: навч.-метод. посібн. / Фонд місцевої демократії; укл.: І.Яковюк, Л.Трагнюк, В.Меделяєв. – Х.: «Апес+», 2006. 165 с.
2. Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. Об'єднана Європа : від мрії до реальності : історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. Київ : Інститут історії України Національної академії наук України, 2009. 376 с.
3. Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції / Пер. з англ. М. Марченко. Київ: К.І.С., 2006. 699 с.
4. Джеджора О. Історія європейської цивілізації. Частина I. До кінця XVIII століття. Львів: В-во ЛБА, 1999. – 448 с.
5. Європа у 12 уроках. Київ : Представництво ЄС в Україні, 2017. 92 с.
6. Європейська інтеграція / уклад. М.Яхтенфукс, Б.Колер-Кох [пер. з нім.]. К.: Вид. дім Києво-Могилянська академія, 2007. 396 с.
7. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А.М.Круглашов, І.Озимок, Т.С.Астапенко, В.В.Руссу. Ч.1. Чернівці, 2010. 212 с.
8. Інструмент європейського сусідства і партнерства – нові можливості для України / під ред. Н.Андрусевич. Львів, 2008. 160 с.
9. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / під ред. І. В. Яковюка. Київ, 2012. 208 с.
10. Кирпушко Я.В. Європейський інструмент сусідства і партнерства / Я.Кирпушко, В.Бурада, Ю.Андрієш. – Чернівці: Букрек, 2010. 44 с.
11. Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.
12. Копійка В.В. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: навч. посібн. для студ. ВНЗ / В.В.Копійка, Т.І.Шинкаренко. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 448 с.
13. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. / за ред. Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2009. 751 с.
14. Копійка В.В. Розширення Європейського Союзу. Теорія і практика інтеграційного процесу. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2002. 253 с.
15. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 172 с.

16. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): Монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
17. Муравйов В.І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика). К.: Академ-Прес, 2002. 426 с.
18. Політика європейської інтеграції: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / під ред. В.Г.Воронкової; М-во освіти і науки України, 2007. 509 с.
19. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. К.: Смолоскип, 2002. 168 с.
20. Світова та європейська інтеграція: навч. посібн. / ред. Я.Й.Малик. –Львів, 2005. 540 с.
21. Стрельцова О.В. Конституціоналізація процесу асоціації України і Європейським Союзом: теорія та практика: монографія. Київ, 2017. 532 с.
22. Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрями воєннополітичної інтеграції України до її структур. К.: Варта, 2005. 544 с.
23. Якименко Х. Відображення ідеї наднаціональності в історії європейської інтеграції. Вісник Академії правових наук України. 2008. № 1. С. 251-261.
24. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Додаткова література

1. Боднар А.О. Сутність поняття «інтеграція» в контексті сучасних дослідницьких підходів. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2012. №1. С. 26-29.
2. Бондарчук Л. В., Литвинюк Л. В., Дорох А. В. Європейський Союз та основні етапи його створення, наслідки та механізм взаємодії. Молодий вчений. 2018. № 5 (57). С. 681-684.
3. Гладенко О. Лісабонський договір 2007 р. як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу. Вісник Центральної виборчої комісії. 2008. № 1 (11). С. 73-77.
4. Деменко О.Ф. Європейський Союз після Лісабонської угоди. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. К., 2010. Вип. 19. С. 395-402.
5. Кембаев Ж.М. Правовые аспекты эволюции идеи единой Европы. Право и политика. 2011. №10. С. 1713-1732.
6. Кисильова К. Європейська інтеграція: особливості сучасного етапу. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк: Терен, 2019. Вип. II. 428 с. С. 163-169.
7. Кіш Є. Питання безпеки на нових східних кордонах ЄС. Стратегічна панорама. 2004. №1. С. 44-50.
8. Луць Л. А. Генезис ідеї європейської єдності. Актуальні проблеми політики. 2002. Вип.13-14. С. 668-675.
9. Матвійчук А. В., Шеремета О. В. Феномен євроскептицизму в контексті дослідження проблематики євроінтеграції. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. 2018. Вип. 1. С. 58-64.

10. Миколок А.В. Концептуальний вимір теорії та підходів європейської інтеграції. Освіта регіону. 2009. №2. С. 105-110.
11. Морозов С. О. Створення Європейської Ради 1974 р.: інституалізація міжурядової співпраці в рамках європейських спільнот. Сторінки історії : збірник наукових праць. 2019. Вип. 48. С. 186-207.
12. Панченко Г.Ю. Ідеї «єдиної Європи» в роботах німецьких та французьких просвітителів і політичних діячів XIX – XX ст. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2010. №19. С. 74-79.
13. Прихненко М., Бабій Д. Ідея «об'єднаної Європи» в сучасних реаліях функціонування Європейського проекту. Історичні і політологічні дослідження. 2019. № 1 (64). С. 60-69.
14. Рябінін Є. Процеси інтеграції у XX столітті: основні концепції їх вивчення. Політичний менеджмент. 2006. №5. С. 122-130.
15. Сіденко В. Р. Кризові процеси у розвитку інтеграції в ЄС: витоки та перспективи. Економіка і прогнозування. 2017. № 1. С. 7-34.
16. Смирнова К.В. Аналіз еволюції відносин України з Європейським Союзом: правовий аспект. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Вип. 100. С. 132-136.
17. Хомутенко Л. І., Хомутенко А. В. Теоретичне підґрунтя формування об'єднаної Європи. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4 (90). С. 126-132.

Інтернет-ресурси

- <http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу
- <http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів Європейського Союзу
- www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)
- <http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу
- <https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти acquis ЄС, перекладені на українську мову
- <https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію
- <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yeuropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; здійснювати аналіз проектів «об'єднання Європи», «європейського федералізму», договорів про заснування Співтовариств та ревізійних актів; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка міжнародного права, написанні наукових статей.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Присутність на лекційних на практичних заняття - обов'язкова. Під час як лекційних, так і практичних занять студенти мають право в будь який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у дискусії. Під час аудиторних занять прощу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації). В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з чотирьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 8 балів), що включається до підсумкової оцінки знань.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (опрацювання проектів «об'єднання Європи», «європейського федералізму», договорів про заснування Співтовариств та ревізійних актів; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; проведення дослідження (проекту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а отже співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 8.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Історія європейської інтеграції»:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття					Іспит	
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Модуль №4			
мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 8	мах 60	мах 100

Критерії оцінювання з дисципліни «Історія європейської інтеграції»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Мах 8	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	6	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Мін 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Мах 8	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	7	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.

	4	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.

	0	2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
--	---	---

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Історія європейської інтеграції» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34